

PREFACI

MIQUEL CANALS
I JAUME MIRANDA*

*Secció de Ciències i Tecnologia
Institut d'Estudis Catalans*

Els editors, en primer lloc, volem agrair als contribuïdors el seu esforç en la realització de les seves aportacions. L'Institut d'Estudis Catalans (IEC), com a acadèmia que és, se sustenta en la reflexió i el coneixement. El present treball aporta, pel que fa al fenomen natural *Gloria*,¹ una visió doble, centrada en l'anàlisi científica i tècnica del fenomen mateix, d'una banda, i en les conseqüències i reflexions que cal fer per a instrumentar una via adaptativa a aquestes situacions dins la nostra societat, per l'altra.

Els editors, provinents l'un del món de la recerca científica i la docència universitària, i l'altre del camp de l'administració pública encarregada de la mètrica i la gestió del territori, comparteixen, no pas casualment, amb els contribuïdors aquestes dues proveniències, les quals de vegades treballen plegades fèrtilment, però que sovint treballen en paral·lel, gairebé d'esquena. D'alguna manera, els uns ens veiem reflectits en els altres, i viceversa. Aquest report, amb totes les seves mancances, imputables només als seus editors, però també amb totes les seves virtuts, ens permet compartir, als uns i als altres, coneixements, visions, diagnòstics i recomanacions, i aportar elements de reflexió a la societat a la qual tots ens devem.

* E-mails dels editors pel mateix ordre en què se citen: miquelcanals@ub.edu; jaume.miranda@yahoo.com

1. Nota dels editors: *Gloria* o *Glòria*? Segons el Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos de l'IEC, en el seu capítol VIII, secció 3.3.10, els noms de fenòmens meteorològics específics «[...] s'han de tractar com a noms propis que són, i per tant s'escriuen amb lletra rodona i no es tradueixen a cap llengua, per tal com es bategen en una sola llengua (anglès, francès o espanyol, sempre sense accents) per a tot el món». En la mateixa línia es posicionen, per exemple, el TERMCAT o l'AEMET. Aquest criteri s'adiu amb les recomanacions dels organismes internacionals competents, com l'Organització Meteorològica Mundial, els quals també assenyalen que no s'ha d'accentuar el nom de fenòmens meteorològics com ara huracans, tifons, ciclons, borrasques, temporals i

Un fenomen natural com el temporal *Gloria* requereix, evidentment, una anàlisi multifactorial pel que fa al seu origen i les seves conseqüències. L'ànim dels editors no és produir un treball enciclopèdic, ans al contrari. La intenció ha estat confeccionar i publicar un Report de Resposta Ràpida (R³) raonablement sintètic, per a vehicular fets, idees, conceptes i propostes a fi de reconèixer el fenomen i la seva inserció en la vida del país, des de diversos punts de vista i aproximacions, tot i atenent una perspectiva temporal àmplia, de passat, present i futur.

Hem organitzat les setze contribucions que componen aquest report en tres grans blocs: 1) El fenomen i el seu context; 2) Les conseqüències: de les conques fluvials als fons marins; i 3) Mesura, governança i ciutadania. El primer bloc consta de dues contribucions que permeten emmarcar amb rigor el fenomen *Gloria*, per ell mateix i en el context del canvi climàtic. El segon bloc és el que compta amb més contribucions, vuit en total, les quals dibuixen l'amplíssim ventall de conseqüències que ha tingut sobre el país el temporal *Gloria* i també altres temporals de gran magnitud, des de nombrosos esllavissaments de vessant fins a la modificació de platges i de la línia de costa en general, des d'espais emblemàtics com el delta de l'Ebre fins als hàbitats dels fons marins litorals, tot i fent molt presents les interaccions entre les activitats i les obres humanes i fenòmens d'alta energia com el *Gloria*, a banda dels impactes antropogènics sobre els ambients naturals. El tercer bloc s'endinsa en un ampli ventall, no exhaustiu, però, de temes sobre la mesura del territori i dels fenòmens que s'hi produeixen, de gestió, de governança i de mirar d'atalaiar què ens oferirà el futur. Celebrem, doncs, totes aquestes contribucions, i gaudim-ne. Els editors s'han pres la llibertat de cloure el report amb un capítol dedicat a la síntesi i la reflexió, cal dir-ho, des de la seva visió personalíssima. L'ordre de les contribucions segueix una lògica clara que respon a la filosofia *source to sink* (S2S) o, si ho preferiu, de la font a l'embornal, o de dalt a baix. Així, es comença amb dues contribucions sobre atmosfera i clima, per a passar tot seguit al continu vessants - sistemes fluvials - litoral - fons marins, que hem aplicat dins el segon bloc i, excepte per als fons marins, també dins el tercer.

Estem raonablement satisfets del resultat assolit, no cal ni dir-ho, atribuïble sobretot a la generositat d'un bon grupat d'experts (53) i responsables en els seus

altres. Es tracta de denominacions consensuades corresponents a noms de persona, masculins o femenins. Per altra banda, i atenent a les recomanacions del Servei de Correcció Lingüística de l'IEC, el nom propi del fenomen meteorològic que es tracta en aquesta obra (en realitat un cicló extratropical) és masculí per raó del genèric i porta la inicial absoluta en majúscula, fins i tot encara que acabi esdevenint una tempesta. Se li hagi atorgat un nom d'home o un nom de dona, això no obsta pel que fa al gènere del fenomen atmosfèric. D'altra banda, a la Viquipèdia es parla del temporal Gloria (sense accent), i a l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya també. Per tant, aquesta obra s'ocupa del temporal Gloria o, més senzillament, el Gloria.

àmbits de treball, però hem de confessar que ens hauria agradat comptar amb alguna contribució més per a assolir una major amplitud i diversitat de punts de vista. Així, hauríem volgut comptar amb la visió de la *Confederación Hidrográfica del Ebro* sobre la gestió de cabals i sediments en aquest riu, i les seves afectacions i possibles solucions per al delta de l'Ebre, o d'algun dirigent en el camp del medi ambient i la sostenibilitat però, per unes raons o per unes altres, segurament justificades, no ha pogut ser. Sens dubte, hi haurà altres oportunitats en el futur.

Carpe diem.